

Sygn. akt I ACa 1153/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Hanna Nowicka de Poraj (spr.)
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **J. T., Z. S.**

przeciwko (...) **Spółdzielni Mieszkaniowej w N.**

o stwierdzenie nieważności uchwał

na skutek apelacji powódek

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 23 czerwca 2016 r. sygn. akt I C 244/16

oddala obie apelacje.

SSA Marek Boniecki SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Sławomir Jamróg

I ACa 1153/16

UZASADNIENIE

Powódka J. T. wniosła o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) Zarządu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. z dnia 21 maja 2013r. w sprawie kandydowania do Rady (...) natomiast **powódka Z. S.** wniosła o stwierdzenie nieważności uchwały nr (...) Zarządu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. z dnia 21 maja 2013r. w sprawie kandydowania do Rady (...) Powódki domagały się również zasądzenia od pozwanego na ich rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazały, iż skarżonymi uchwałami Zarząd (...) Spółdzielni Mieszkaniowej postanowił odmówić umieszczenia powódek na liście kandydatów na członka Rady (...) na okres kadencji 2013-2016. Obie uchwały powódki zaskarżyły w postępowaniu wewnątrzspółdzielczym do Rady (...) w N.. Rada (...) uchwałą nr (...) w stosunku

do odwołania J. T. i uchwałą nr (...) w stosunku do odwołania Z. S. z dnia 4 czerwca 2013r. postanowiła nie uwzględnić odwołania i utrzymać w mocy zaskarżone uchwały. Zdaniem powódek zaskarżone uchwały są sprzeczne z prawem tj. z przepisem art.(...)prawa spółdzielczego, bowiem zarząd (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. nie był upoważniony do podjęcia przedmiotowych uchwał, gdyż jest to materia zastrzeżona dla Walnego Zgromadzenia. Ponadto uchwały te są sprzeczne z przepisem przejściowym ustawy z dnia 14 czerwca 2007r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz zmianie niektórych innych ustaw, które to przepisy wprowadziły wymogi, że nie mogą kandydować do rady nadzorczej osoby, które przez dwie kadencje były członkami rady, natomiast te przepisy stosuje się do rad nadzorczych powołanych po dniu wejścia w życie tych przepisów. Zdaniem powódek w 2013r. mogły kandydować do Rady (...)w N., bowiem kadencyjność należy liczyć od dnia wejścia w życie przepisów a te weszły w życie 31 lipca 2007r.

Powódki podniosły, że ewentualne uwzględnienie przez sąd ich roszczenia otwiera drogę do dalszych roszczeń. Ponadto występowanie w obrocie prawnym tego rodzaju uchwał jak zaskarżone rodzi stan niepewności co do tego kto może kandydować i czy zarząd ma kompetencje do podejmowania w przyszłości tego rodzaju czynności. Powódki podały, że na chwilę obecną nie określiły się jeszcze czy będą kandydować do Rady (...)na okres kadencji 2016-2019.

Pozwana (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa w N. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów zastępstwa procesu.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, że powódki nie wykazały interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności uchwał podjętych przez zarząd(...)w N. w maju 2013r. Zarzuciła też, że zarząd (...) prawidłowo, tj. zgodnie z obowiązującym statutem, podjął uchwałę w sprawie odmowy umieszczenia powódek na liście kandydatów na Członka Rady (...)na okres kadencji 2013-2016. Zdaniem pozwanego to zarząd jest organem, który weryfikuje zgłoszonych kandydatów, wszystkie wnioski i dokumenty i zarząd przekazuje Walnemu Zgromadzeniu projekt uchwały w sprawie wyboru członka rady (...)

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2016 r, sygn. IC 244/16, Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił powództwo i zasądził od każdej z powódek na rzecz pozwanej koszty procesu w kwotach po 188,50 zł.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy ustalił, że uchwałą Nr 361/13 uzupełnioną uchwałą Nr (...)z dnia 23 maja 2013r. Zarząd (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. działając na podstawie §(...) Statutu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. postanowił odmówić umieszczenia powódki J. T. na liście kandydatów na Członka Rady(...)na okres kadencji 2013-2016. W uzasadnieniu uchwały zarząd powołując się na § (...)Statutu (...) podniósł, że członek Rady (...)sprawujący funkcje członka Rady (...) przez ostatnie kolejne dwie kadencje nie może nie tylko być wybieranym, ale również nie może kandydować, a zatem nie może być umieszczony na liście kandydatów, mimo spełnienia innych wymogów statutowych.

Powódka J. T. odwołała się od tych uchwał Zarządu do Rady (...) (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N.. Uchwałą Nr (...)z dnia 4 czerwca 2013r. Rada (...)w N. postanowiła w głosowaniu tajnym 9 głosów - za, nie uwzględnić odwołania powódki J. T. i utrzymać w mocy zaskarżone uchwały.

Uchwałą Nr (...)uzupełnioną uchwałą Nr (...)z dnia 23 maja 2013r. Zarząd (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. działając na podstawie §(...)Statutu (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N. postanowił odmówić umieszczenia powódki Z. S. na liście kandydatów na Członka Rady(...)na okres kadencji 2013-2016. W uzasadnieniu uchwały zarząd powołując się na § (...) podniósł, że członek Rady(...)sprawujący funkcje członka Rady (...) przez ostatnie kolejne dwie kadencje nie może nie tylko być wybieranym, ale również nie może kandydować, a zatem nie może być umieszczony na liście kandydatów, mimo spełnienia innych wymogów statutowych.

Powódka Z. S. odwołała się od tych uchwał Zarządu do Rady (...) (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w N..

Uchwałą Nr (...)z dnia 4 czerwca 2013r. Rada (...)w N. postanowiła w głosowaniu tajnym 9 głosów - za, nie uwzględnić odwołania powódki Z. S. i utrzymać w mocy zaskarżone uchwały.

Ocena powyższych faktów doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku, że powództwo jest bezzasadne.

Powódki domagają się stwierdzenia nieważności uchwał Zarządu strony pozwanej, podjętych w dniu 21 maja 2013r., mocą których odmówiono umieszczenia ich na liście kandydatów na członka Rady (...) na okres kadencji 2013-2016. Kadencja Rady (...) wybranej na ten okres upływa w czerwcu 2016r. Powódki domagając się ustalenia nieważności zaskarżonych uchwał powołały się na sprzeczność tych uchwał z przepisem art. 45 § 1 prawa spółdzielczego, który stanowi, że (...) składa się z co najmniej z trzech członków wybranych stosownie do postanowień statutu przez walne zgromadzenie, zebranie przedstawicieli lub zebrania grup członkowskich”. Strona zarzucając sprzeczność uchwały z konkretnie wskazanym przepisem prawa może wnosić o ustalenie jej nieważności, a podstawą prawną powództwa będzie art. 58 k.c. i art. 189 k.p.c., którego przesłanki muszą być jednocześnie spełnione.

Członek spółdzielni mieszkaniowej może żądać uchylenia uchwały walnego zgromadzenia – art. 42 § 3 prawa spółdzielczego, może domagać się stwierdzenia nieważności lub nieistnienia takiej uchwały – art. 42 § 2 i 9 prawa spółdzielczego, uchwały rady nadzorczej w przypadkach określonych treścią art. 24 § 6 punkt 2 i art. 198 § 2 prawa spółdzielczego. Wedle przepisów ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych członek spółdzielni może zaskarżyć uchwałę zarządu dotyczącą kwestii określonych w art. 43 ustęp 5 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych. W świetle powołanych przepisów powódkom nie przysługiwało roszczenie o uchylenie zaskarżonych uchwał zarządu spółdzielni.

Zdaniem Sądu powódki nie wykazały interesu prawnego w zaskarżeniu uchwał zarządu podjętych w 2013r.

Powódki nie zaskarżyły uchwały walnego zgromadzenia w sprawie wyboru rady nadzorczej pozwanej spółdzielni na okres kadencji 2013-2016, powołany przez powódki przepis art. 45 § 1 prawa spółdzielczego dotyczy wyboru rady przez walne zgromadzenie. W ocenie Sądu Okręgowego, w sytuacji, gdy powódki kwestionowały pozbawienie ich biernego prawa wyborczego do rady na okres kadencji 2013-2016 miały roszczenie o uchylenie lub stwierdzenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia stosownie do przepisów art. 42 § 3 i art. 42 § 2 prawa spółdzielczego. Powódki wykazując, że mają interes prawny w wytoczeniu tego powództwa nie wskazały z jakim roszczeniem zamierzają wystąpić i przeciwko komu a także nie znajduje uzasadnienia dla wykazania interesu prawnego powódek okoliczność, że wyrok zapadły w tej sprawie będzie miał wpływ na ewentualną decyzję co do kandydowania do rady nadzorczej na okres kadencji 2016-2019. Z uzasadnienia uchwały zarządu (...) w N. z dnia 21 maja 2013r. wynika, że odmówiono powódkom - mimo spełnienia innych wymogów statutowych - umieszczenia na liście kandydatów na członka Rady Nadzorczej na okres kadencji 2013-2016, bowiem jedyną przeszkodą było, że powódki przez dwie ostatnie kolejne kadencje były członkami rady.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy oddalił powództwa i orzekł o kosztach procesu na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. i art. 105 § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego **zaskarżyły w całości apelacją powódki**, zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, a to art. 189 k.p.c. polegające na:

1/ przyjęciu poglądu, że w sytuacji, gdy powódkom nie przysługiwało roszczenie o uchylenie zaskarżonych uchwał zarządu spółdzielni to nie miały interesu prawnego we wniesieniu powództwa ustalającego, podczas gdy w innych przypadkach, tj. poza sytuacją gdy powódkom nie przysługiwało roszczenie o uchylenie zaskarżonych uchwał zarządu spółdzielni, „członek może również żądać ustalenia nieważności (art. 58 k.c. i art. 189 k.c.) albo nieistnienia (art. 189 k.p.c.) uchwały zarządu albo rady nadzorczej spółdzielni”;

2/ niedostrzeżeniu, że wyeliminowanie z obrotu prawnego skarżonych uchwał Zarządu (...) zakończy spór o to, czy powódki z uwagi na przepisy o tzw. kadencyjności rady nadzorczej i ograniczeniu w zakresie liczby kadencji przez które można być członkiem rady nadzorczej mogły ubiegać się o mandat członka rady nadzorczej na okres kadencji 2013-2016, a tym samym, że powódki mają interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa;

3/ niedostrzeżeniu, że wyeliminowanie z obrotu prawnego skarżonych uchwał Zarządu pozwanej zakończy spór o to, czy zarząd pozwanej mógł (miał kompetencję) do podjęcia w/w uchwał w przedmiocie odmowy umieszczenia powódek

na liście kandydatów na członka rady nadzorczej na okres 2013 – 2016, tzn. Czy powódki powinny być znaleźć się na tzw. „liście kandydatów” w tych wyborach a tym samym, że powódki mają interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa;

4/ niedostrzeżeniu, że wyeliminowanie z obrotu prawnego skarżonych uchwał zarządu pozwanej Spółdzielni zapobiegnie powstaniu w przyszłości sporu o to, czy Zarząd (...) może (ma kompetencje) do podjęcia uchwały na podstawie której odmówi umieszczenia jakiegoś członka Spółdzielni na liście kandydatów na członka Rady (...) na okresy późniejsze a tym samym, że powódki mają interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa;

5/ wyrażeniu poglądu, że w sytuacji, gdy powódki kwestionowały pozbawienie ich biernego prawa wyborczego do rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej na okres kadencji 2013-2016 to miały roszczenie o uchylenie lub stwierdzenie uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni mieszkaniowej stosownie do przepisów art. 42 § 3 i 2 prawa spółdzielczego, podczas gdy powódki nie były ujęte na liście kandydatów do rady nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej na kadencję 2013-2016, na których to kandydatów Walne Zgromadzenie (...) głosowało, a zatem skutkiem prawomocnego wyroku eliminującego z obrotu prawnego uchwałę nr(...)Walnego Zgromadzenia (...) w N. na okres kadencji 2013-2016, jak również okresy późniejsze a w efekcie interes prawny powódek nie podlega ochronie w drodze innego środka, aniżeli w powództwie o ustalenie nieważności skarżonych uchwał Zarządu(...)

Powódki wniosły ponadto o dopuszczenie w postępowaniu apelacyjnym dowodu z szeregu dokumentów na okoliczność wykazania przez powódki interesu prawnego w żądaniu stwierdzenia nieważności uchwał nr(...)Zarządu pozwanej Spółdzielni. Powódki podały, że potrzeba powołania się na te dokumenty wynika z okoliczności podniesionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Podnosząc powyższe zarzuty powódki domagały się zmiany zaskarżonego wyroku przez uchylenie wymienionych w żądaniu pozwu uchwał Zarządu pozwanej spółdzielni. Ewentualnie domagały się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

SĄD APELACYJNY ZWAŻYL CO NASTĘPUJE.

Obie apelacje są bezzasadne.

Ustalenia Sądu I instancji są prawidłowe; obejmują okoliczności bezsporne między stronami – Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

W swoich rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy trafnie wskazał, że członkom spółdzielni zasadniczo nie przysługuje powództwo o uchylenie uchwały zarządu spółdzielni. Członek spółdzielni może kwestionować uchwałę zarządu spółdzielni w przedmiocie określenia odrębnej własności lokali w przypadkach objętych dyspozycją normy art. 43 ust. 5 w zw. z art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r o spółdzielniach mieszkaniowych (DZ.U. 2013.1222 j.t.). W judykaturze utrwalony jest jednak pogląd, że inne uchwały zarządu mogą być również kwestionowane z tym, że wyłącznie na zasadach ogólnych. W razie sprzeczności uchwały zarządu z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa, bądź z zasadami współżycia społecznego, członek spółdzielni może żądać ustalenia jej nieważności zaś w razie naruszenia podstawowych reguł jej podejmowania może wystąpić z powództwem i ustalenie jej nieistnienia. W takich wypadkach podstawę powództwa stanowi jednak przepis art. 189 k.p.c, co oznacza, że obowiązkiem występującego z takim powództwem jest nie tylko wykazanie podnoszonej w pozwie wadliwości uchwały, ale też, i to w pierwszej kolejności, wykazanie interesu prawnego w wytoczeniu powództwa – w rozumieniu art. 189 k.p.c. (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r, sygn.. akt V CSK 260/09, Lex nr 589842).

Pojęcie interesu prawnego jest rozumiane dość szeroko – istnieje on wtedy, gdy istnieje niepewność prawa lub stosunku prawnego. Interes prawny zachodzi, wówczas, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. W wyroku z dnia 9 lutego 2012 r., III CSK 181/11, OSNC 2012, nr 7-8, poz. 101, Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli powództwo o ustalenie istnienia prawa

jest jedynym możliwym środkiem jego ochrony, powód ma interes prawny w żądaniu ustalenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że ukształtowany jest pogląd stwierdzający, iż interes prawny istnieje tylko wtedy, gdy powód potrzebie ochrony swej sfery prawnej może uczynić zadość przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Tym samym interes ten nie istnieje wówczas, gdy już jest możliwe wytoczenie powództwa o świadczenie, chyba że ze spornego stosunku prawnego wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne (wyrok SN z dnia 30 października 1990 r., I CR 649/90, Lex nr 158145). W przypadku gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie, znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego (zob. m.in. także wyrok SN z dnia 1 kwietnia 2004 r., II CK 125/03, OSP 2005, z. 2, poz. 23, uzasadnienie uchwały SN z dnia 17 grudnia 1993 r., III CZP 171/93, OSNCP 1994, nr 7-8, poz. 149).

Odnosząc te uwagi do stanu faktycznego niniejszej sprawy należy zgodzić się z Sądem Okręgowym, który uznał, że powódki nie mają interesu prawnego w zaskarżeniu uchwał zarządu spółdzielni, którymi odmówiono powódkom prawa kandydowania do rady nadzorczej. Ewentualne uwzględnienie takiego powództwa i uchylenie przedmiotowych uchwał niczego nie zmienia w sytuacji prawnej powódek, w relacji do samej spółdzielni jak też w relacji do pozostałych członków spółdzielni. W szczególności uchylenie uchwał zarządu nie wyeliminuje z obrotu prawnego uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni, na mocy której został ukształtowany – bez udziału powódek – skład rady nadzorczej na kadencję obejmującą lata 2013-2016. Rację ma Sąd Okręgowy, że powódki mogły wytoczyć powództwo zmierzające do wzruszenia tej właśnie uchwały walnego zgromadzenia. Podnoszone w apelacji wątpliwości powódek co do kwestii związanych z legitymacją czynną nie są uzasadnione. Jak wynika z art. 42 §4 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U.2016.21.j.t.) każdy członek spółdzielni jest uprawniony do wtoczenia powództwa o uchylenie uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni. Z kolei w judykaturze przesądzono w sposób nie budzący wątpliwości, że każdy członek spółdzielni ma interes prawny we wniesieniu powództwa o ustalenie nieważności lub o nieistnienie uchwały walnego zgromadzenia. Źródłem interesu prawnego jest tu sam stosunek członkostwa, z którego wynika, między innymi, uprawnienie do udziału w walnym zgromadzeniu (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 24/10, OSNC 2011, nr 3 poz. 30, z dnia 14 marca 2013 r., I CSK 382/12, Lex nr 1318295).

Na dzień zamknięcia rozprawy przed Sądem Apelacyjnym brak interesu prawnego w zaskarżeniu zarówno w/w uchwały zarządu jak i uchwały walnego zgromadzenia wynika również stąd, że uchwały te zostały już wykonane (zrealizowane) i utraciły moc wskutek upływu kadencji tego składu rady nadzorczej, którego dotyczyły. Jak wynika z niekwestionowanych ustaleń Sadu I instancji kadencja ta upłynęła w połowie 2016 roku. Natomiast wątpliwości prawne co do wykładni poszczególnych przepisów prawa spółdzielczego – a na to jedynie powołują się powódki dla uzasadnienia swojego interesu prawnego – w żadnym razie nie stanowią o istnieniu takiego interesu. Mogą być wyjaśniane w drodze opinii prawnych.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódek, jako oczywiście bezzasadną, w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.

SSA Marek Boniecki SSA Hanna Nowicka de Poraj SSA Sławomir Jamróg